

Фідірко М.О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри фізичного виховання, кандидат педагогічних наук, доцент*

Барсукова Т.О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
ст. викладач кафедри фізичного виховання*

АНАЛІЗ РОЗБІЖНОСТЕЙ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ

Основні акценти підвищення фізичної підготовленості студентів молодших курсів зміщаються на проведення навчання та виховання у форматі диференціації щодо загального розвитку особистості.

Відповідно до теоретичних даних науковців, які проводять дослідження тривалий час у спортивній педагогіці і психології (Смирнов Ю.П. Комплексний контроль підготовленості спортсменів. 2003, с.19; Прокопенко Н.И. База даних успеваемости студентов. 2004, с.14), свідчать про те, що ефективність впровадження у побут юнаків та дівчат 17-19 років (тобто студентів першого і другого курсу) процесу фізичного удосконалення стає можливим лише за умовою врахування та практичної реалізації двох взаємозалежних принципів: методично правильного і послідовного проходження навчальних програм з фізичного виховання і навчання на високому рівні трудності (Маркова А.К., Матис Т.И., Орлова И.Б. Формирование мотивов учения. 1990, с.92).

Нехтування цими принципами приводить до нерозуміння важливості врахування прискороного темпу підготовки певної кількості молоді означеної вікової групи, фізичний розвиток яких не відповідає нормативним вимогам. Подолання цього недоліку є можливим лише шляхом прискороного проходження навчальних програм, що виправдовує «локалізацію» сильних студентів в одній групі.

Слід зазначити, що ідея прискороного навчання має опонентів (правда, нечисленних). Вони вважають, що надлишки часу, що утворюються в педагогічній роботі більш фізично розвинутих студентів, доцільно використовувати не для прискороного проходження курсу, а для його збагачення: викладання нових технічних прийомів тощо. Ми вважаємо такий підхід науково необґрунтованим.

Ситуація докорінно змінюється, коли слабо фізично підготовлені студенти потрапляють у групу підвищеної індивідуальної уваги. Навчання здійснюється тут по програмах при значно меншій кількості студентів. Завдяки цьому на кожного юнака (дівчину) припадає значно більше індивідуальних контактів з викладачем. Контакти ці носять характер більш індивідуалізований, пристосований до індивідуальних особливостей молодої людини.

За такими умовами фізично слабо підготовлені студенти з перших хвилин перебування у такій групі почувають себе повноцінними, що допомагає їм поступово перебороти відставання в психічному розвитку.

Таким чином, створення груп підвищеної індивідуальної уваги ґрунтується на принципі, відповідно до якого психологічна готовність до спортивного тренування - поняття

відносно. Молода людина, що не готова до занять в умовах звичайної групи, може бути достатньо готовою у більш індивідуалізованих, комфортних умовах. З цієї точки зору, не існує юнаків та дівчат студентів першого курсу, психологічно не готових до навчання, або до спорту, а є лише ті, хто характеризується більшою або ж меншою фізичною активністю. При цьому мірою готовності до спортивних занять є фізичні кондиції молодої особистості, тобто її спроможність співробітничати з педагогом, принаймні, в умовах двостороннього, високо індивідуалізованого контакту. Ті ж студенти, які є не готовими, навіть, до такого співробітництва, саме і рекомендуються в групи підвищеної індивідуальної уваги, де така готовність спеціально формується в них у перший семестр навчання.

В основу побудови системи диференціації навчально-виховного процесу можна покласти концепцію, відповідно до якої головним чинником розвитку, фізичних можливостей і особистості юнаків та дівчат є можливість їх просування у напрямку оволодіння навчальним матеріалом у зручному для конкретної особи (тобто достатньо напруженому, але цілком доступному) темпі. Таке оптимальне, і невинне, просування може забезпечити тільки диференціація по окремим типам груп. Саме вона (диференціація), відповідно до нашої концепції, спроможна забезпечити адаптацію тимчасових параметрів навчального процесу до того рівня розвитку студентів першого курсу, котрого вже досяг той або інший майбутній молодий фахівець. При цьому викладачі повинні бути переконані в тому, що рекомендується саме той тип групи, який в найбільшій мірі відповідає індивідуально-психологічним особливостям студентів, інтересам їх подальшого розвитку.

Межа між групами зазначених типів має відносний характер. Кожний студент, у залежності від його успіхів у навчанні, може бути переведений з групи одного типу до групи іншого типу. Студенти, які навчаються у групах різних типів, постійно спілкуються між собою.

Зрозуміло, проте, далеко не кожна кафедра з фізичного виховання вищого закладу освіти має можливості організації всіх цих циклів. Їх може бути і менше. Те, які саме цикли будуть організовані, залежить від низки чинників: кількості студентів у групі, що виявили бажання займатися даним навчальним (тренувальним) циклом тощо.

Незалежно від типу групи кожний студент може за бажанням (воно, звичайно, повинно мати під собою вагомий підстави) відвідувати заняття водночас двох циклів, або послідовно змінювати відвідувані цикли.

В цілому можна сказати, що запропонована система диференціації довела свою життєвість. Одним зі свідчень цього - щорічно прийняті експериментальними групами рішення про повторне диференційоване комплектування груп студентів молодших курсів.